

Lapista.

LAPLAND

Above Ordinary

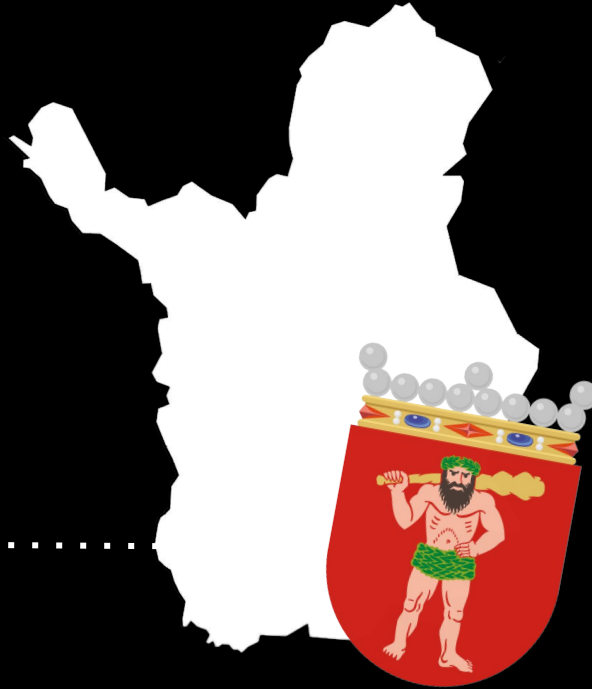
**ARCTIC
FACTORY**

JTF-aktiivointityöpaja

27.09.2023

Miksi olemme täällä?

**Jotta luomme selkeyttä
hämmennyksen sijasta.**

ARCTIC FACTORY

Mikä on JTF-aktivointityöpaja?

Mikä on JTF-aktiivointityöpaja?

“Vihreän siirtymän edellyttämien toimien nopea liikkeelle saaminen alueella.”

“Edistetään laajaa sidosryhmäyhteistyötä Lapissa”

“Parannetaan toimijoiden mahdollisuuksia hanketoiminnan nopeaan käynnistämiseen ja tulokselliseen toteuttamiseen.”

“Vahvistetaan osaamista hankkeiden valmistelussa helpottaen tuloksellisten hankekokonaisuuksien rakentamista.”

“Kasvatetaan toimijoiden tietoutta oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteista ja vaadittavista tuloksista.”

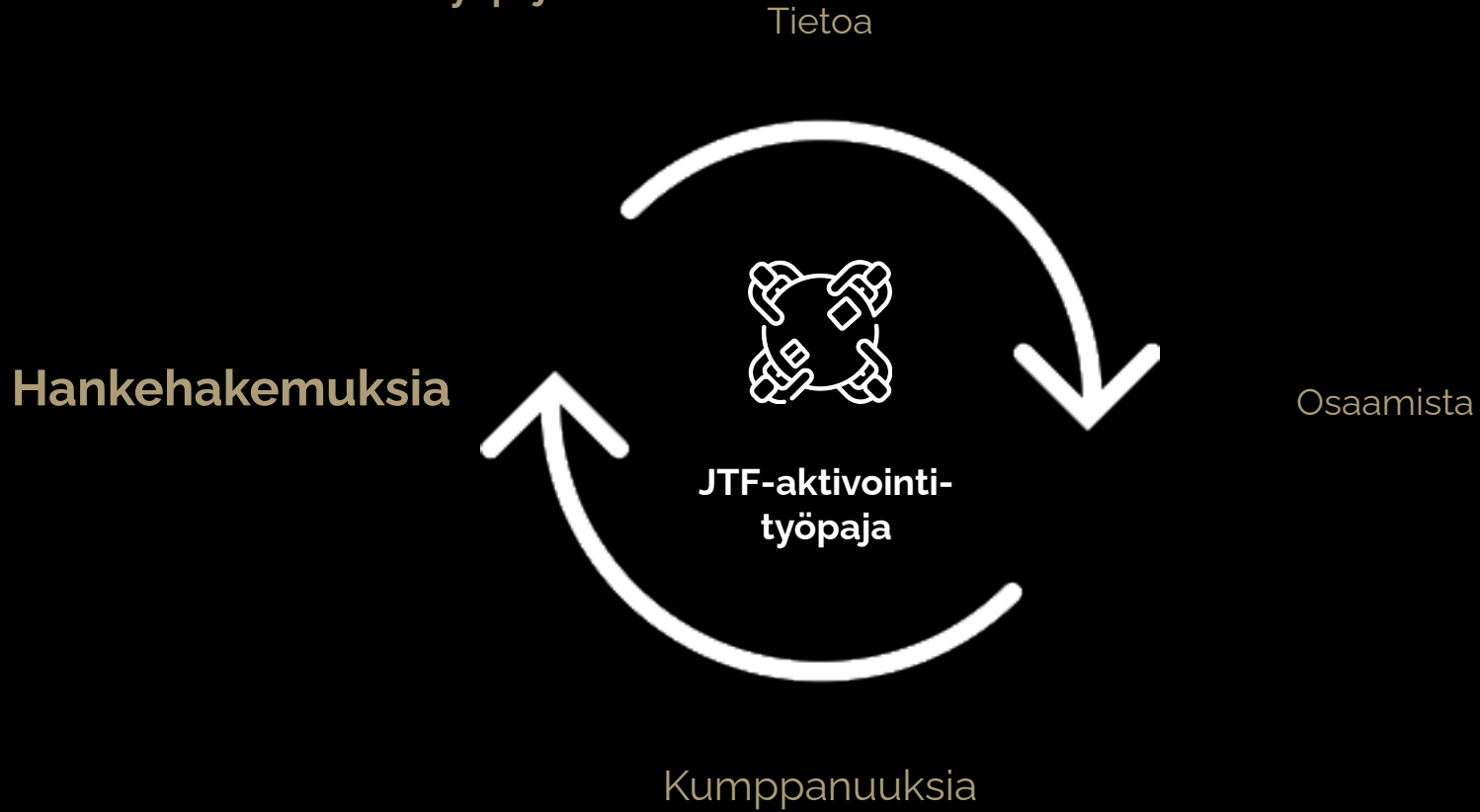

***“Hankkeella edistetään laajaa
sidosryhmäyhteistyötä Lapissa järjestämällä
työpajoja sekä infotilaisuuksia sidosryhmille.
Tilaisuuksien tarkoituksena on tukea hakijoita
tarjoamalla tietoa ja tukemalla hakijoiden
verkostoitumista ja vahvistamalla hakijoiden
keskinäistä ja temaattista yhteistyötä.”***

Lapin Liitto

Mikä on JTF-aktivointityöpaja?

JULIUS OFÖRSAGD

Päivän ohjelma ja tavoitteet

13.30

Päivän startti

Miksi olemme täällä tänään? Päivän ohjelma ja tavoitteet -
Julius Oförsagd, Arctic Factory

13.40

Tietoa - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

JTF 101 - Mistä on kyse?

Lapin Liiton näkökulmasta, Päivi Ekdahl

JTF 102 - Mitä voi hakea? Kuka voi hakea?

JTF rahoittajan näkökulmasta, Olli Pohjonen

JTF 103 - Miksi juuri nyt kannattaa tavoitella suurempaa?

JTF EU:n näkökulmasta, Julius Oförsagd

14.30

Kysymyksiä ja vastauksia (Q&A) - Asiantuntijat vastaa

Mikä aiemmassa työssä onnistui ja mikä ei? Mikä olisi oman työn
kannalta ja maakunnallisesta näkökulmasta hyvä huomioida nyt?

14:50

Kahvitauko

15.15

Ideointi - Miten kunnassani voitaisiin hyödyntää JTF-rahastoa?

Uusien tai suunnitteilla olevien hankeideoiden kytkeminen JTF:ään

16.30

Yhteenveto ja päätös

PÄIVI EKDAHL

Miksi olemme täällä tänään?

OLLI POHJONEN

**Mitä voi hakea?
Kuka voi hakea?**

JULIUS OFÖRSAGD

**Oikeuden mukana siirtymä
osana EU:n kestäväää
kehittymistä**

ISO TAUSTATARINA

Suomen osalta JTF-erityistavoitteena
on vähintään puolittaa turpeen
energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä.

ISO TAUSTATARINA

Koska turve on energiantuotannossa paikallinen resurssi, **tulee sen tuotannon vähenemisen työpaikkamenetykset korostumaan nimenomaan kunta- ja seutukuntatasolla.** Lisäksi tulevat laajemmät haittavaikutukset, kun turvealan **työpaikkojen poistuminen vähentää kysyntää myös alueen palveluille ja heikentää julkisten palveluiden rahoituspohjaa sekä ennen kaikkea heikentää alueen elinvoimaa**, kun nuorten käytännössä ainoat työnsaantimahdollisuudet lähes häviävät.

ISO TAUSTATARINA

Vaikka turpeen tuotanto kansallisen talouden tasolla korvautuisi muulla tuotannolla, paikallistasolla vaikutus voi olla pysyvä. **Erittäin harvaan asutulla alueella on vaikea korvata menetettyjä työpaikkoja tai tuoda tilalle korvaavaa taloudellista toimintaa.** Työpaikkojen pois siirtyminen vähentää kysyntää palveluille, **vähenevä kysyntä heijastuu tarjontaan ja heikentää julkisten palvelujen saatavuutta.** Sosiaalisten ja taloudellisten seurausten lopullista merkitystä on vaikea ennakoida. Näitä ovat mm. **nuorten syrjäytymisen, työttömäksi jäävien työntekijöiden ja yrittäjien äkillisistä ansionmenetyksistä sekä uudelleen koulutuksesta aiheutuvat kustannukset.**

Taloudelliset vaikutukset

Toimenpiteitä kohdistetaan Lapin elinvoimaan, elinkeinorakenteen monipuolistamiseen, yritysten investointien edistämiseen ja pk-yrityksien, työllisyyden ja osaamisen kehittämiseen. Panostetaan TKI:n edistämiseen huomioiden S3 prioriteetit. Kunnat ja pk-yritykset kytketään paremmin TKI- ja ekosysteemikehittämiseen.

Kytöksä muihin strategioihin

Lapin maakuntasuunnitelmalla vuoteen 2040 ja maakuntaohjelman vuosille 2022–2025 sisältävällä

Lappi-sopimuksella vahvistetaan maakunnan elinvoimaa ja kilpailukykyä sekä lisätään hyvinvointia, osallistavuutta, avoimuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

Lappi-sopimuksessa on tunnistettu läpileikkaaviksi teemoiksi:

- Yhdenvertaisuus ja osallisuus
- Kansainvälisyys ja arktisuus
- Digitalisaatio
- Veto- ja pitovoima
- Kestävä kehitys,
- Vihreä siirtymä ja Green Deal sekä
- Hyvinvointi ja turvallisuus.

Lapin Älykkään erikoistumisen strategia:

- Kiertotalous kestävästä kasvun perustana
- Hyvinvointi- ja elämispalveluita luonnosta
- Uusiutuvan energian ratkaisut omavaraisuuden edistäjänä
- Teknologiat kestävästä tuotannon ja palvelujen uudistajana

Lappi-sopimuksen strategiset painopisteet ovat:

- kestävä arktinen talous ja teollisuus
- riittävä työvoima
- hyvä elämä ja peruspalvelut vahva osaaminen ilmastomuutoksen hillitseminen
- hyvä saavutettavuus
- saamelaiskulttuurin elinvoimaisuus

Lapin Green Deal-tiekartta konkretisoi Lappi-sopimuksen kestävästä kehityksen, vihreän siirtymän ja Green Dealin tavoitteita. Tiekartassa Lappi yhdessä määrittelee tavoitteensa, ratkaisunsa ja sitoutumisensa Euroopan vihreän kehityksen osa-alueisiin:

- puhdas energia,
- kestävä teollisuus,
- rakentaminen ja kunnostaminen,
- kestävä liikkuvuus,
- biologinen monimuotoisuus,
- kestävä ruokaketju sekä
- ympäristön pilaantumisen torjunta.

Suunnitellut toimintatyypit

1. Pk-yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja innovointivalmiudet (ml. liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen), toimintaa uudistavat ja tuottavuutta lisäävät investoinnit sekä tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen
2. Elinkeinoelämälähtöinen innovaatiotoiminta ja TKI-yhteistyö; yritysten ja tutkimuksen yhteishankkeet
3. Uusi tai uudistuva liiketoiminta (ml. yritysverkostojen kehittäminen, yrityskiihdyttämö- sekä hautomomallit) sekä yritysten jatkuvuus omistajavaihdoksin;
4. Turvesektorin yrittäjien ja turvesektorin muiden toimijoiden osaamisen ja valmiuksien kehittäminen mm. puunkorjuun ja turvesoiden ennallistamisen aloilla uuden liiketoiminnan mahdollistamiseksi
5. Uudelleen koulutus ja uusien taitojen hankkiminen; ensisijainen kohderyhmä turvesektorilta työttömiksi jääneet tai työttömyysuhanalaiset erityiskohteena nuoret;
6. Uudet innovaatiot turpeen korvaamiseksi ja turpeen uudet innovatiiviset käyttömuodot
7. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden uudet ratkaisut ja TKI
8. Pk-yritysten bio- ja kiertotalouskonseptit
9. Turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistaminen ja jälkikäyttö sekä selvitykset ja pilotoinnit niiden ennallistamisen ja jälkikäytön edellytyksistä ja mahdollisuuksista; kattaa myös turvetuotannosta poistuvien soiden yhteydessä olevat vesistöalueet, mikäli niiden kunnostamisen tarve liittyy turvetuotannon loppumiseen

JULIUS OFÖRSAGD

**Oikeuden mukana siirtymä
osana EU:n kestäväää
kehittymistä**

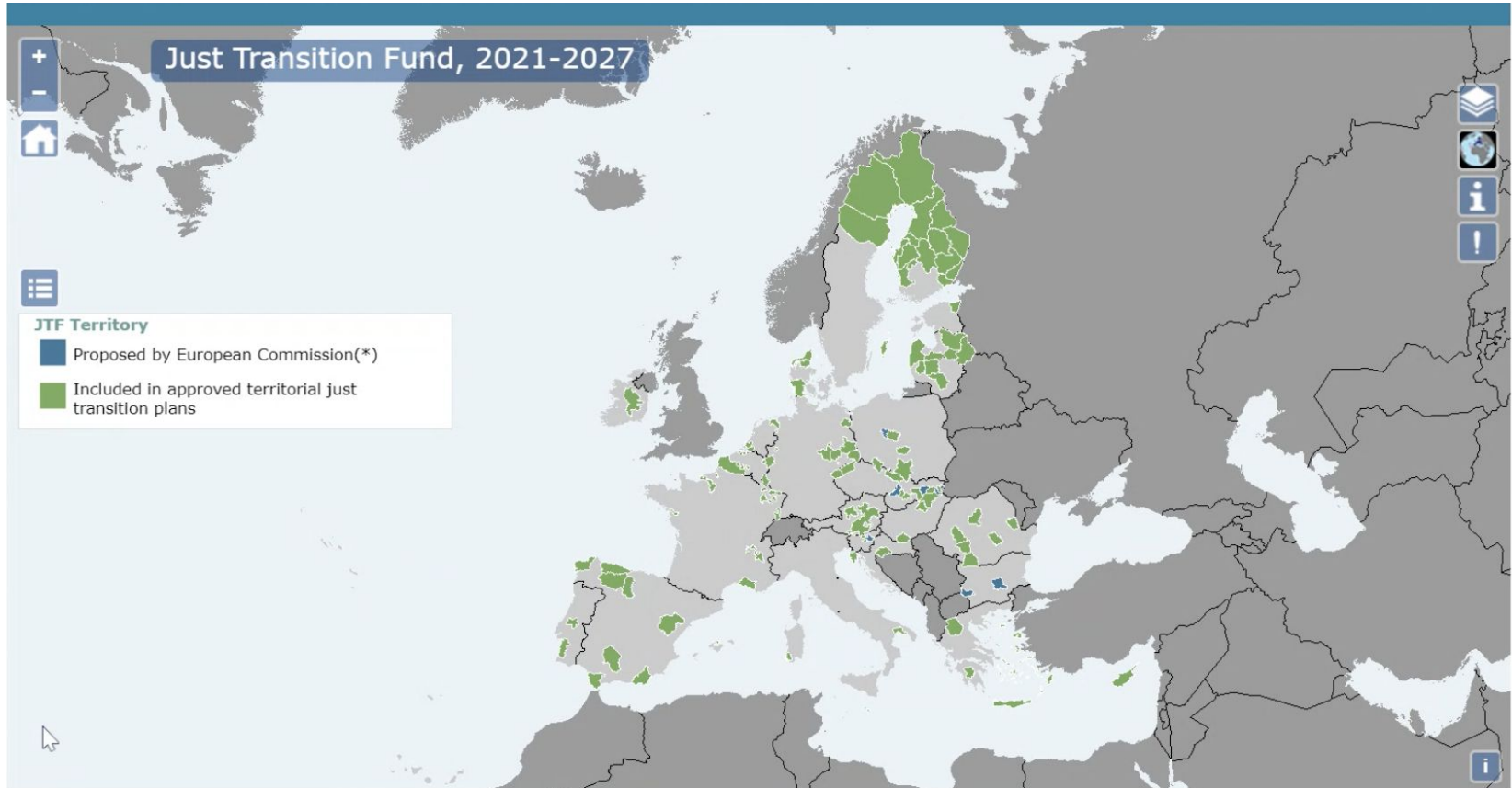

“The Just Transition Platform puts people and communities at the centre of the transformation, by listening to their aspirations and giving them the tools to realise their ideas.”

**ELISA FERREIRA, COMMISSIONER FOR COHESION
AND REFORMS**

Oikeudenmukaisen siirtymän alueet EUssa

JTP

Oikeudenmukaisen siirtymän foorumi eli **Just Transition Platform (JTP)** perustettiin tukemaan EUn jäsenvaltioita ja alueita siirtymässä **kohti kestävästä ja ilmastoneutraalia taloutta.**

Foorumi **kokoaa yhteen** eri jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaiset sekä oikeudenmukaisen siirtymän eri rahoitusmuotoja käyttävät tuensaajat yhteen.

Foorumi tarjoaa tietoa oikeudenmukaisen siirtymän rahoitus- ja investointimahdollisuuksista, säännöistä ja ajankohtaisista aloitteista.

Foorumissa **edistetään hyvien toimintamallien vaihtoa** ja järjestetään säännöllisesti tapaamisia eri osapuolten kesken.

Foorumi on EU-tason oikeudenmukaisen siirtymän **"oppiva yhteisö" (Community of Practise (CoP))** "toiminnalle. Osana oikeudenmukaista siirtymää alueiden tulee **kehittää CoP toimintaa** edistämään yhteisöjen eri toimijoiden osallistumista siirtymään, hakemaan yhdessä ratkaisuja haasteisiin, lisätä tiedon jakamista ja kollektiivista oppimista. **Vahva yhteisö edistää vuorovaikutusta ja kannustaa ideoiden jakamiseen.** Jatkuva vuorovaikutus on tärkeä osa tätä. Yhteisöt hyödyntävät verkkopohjaisia ympäristöjä tukemaan yhteisön kommunikointia.

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi – JTM

Tuki ja rahoitusjärjestelmä alueille, jotka eniten kärsivät vihreästä siirtymästä

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto – JTF

Rahoittaa alueiden siirtymäsuunnitelmien mukaisia toimia

InvestEU –JTS

Yrityksille kohdennettu oikeudenmukaisen siirtymän järjestely

Julkisen sektorin lainajärjestelyt - PSLF

Julkisille toimijoille kohdennettu lainajärjestely

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto - JTF on osa oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia (JTM), joka muodostuu kolmesta eri toisiaan täydentävistä rahoituspilareista.

Pilari I - oikeudenmukaisen siirtymän rahastot osana alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa

Pilari II - InvestEU JTS - yrityksille kohdennettu lainojen takausjärjestely - hankkeiden tuettava alueellista siirtymäsuunnitelman toimeenpanoa – voi olla esim. innovaatio kaupallistamin, joka nousut JTF hankkeissa

Pilari III - Julkisen sektorin lainajärjestely auttamassa kuntia ja muita julkisyhteisöjä siirtymässä – hankkeiden tuettava alueellista siirtymäsuunnitelmää

Lisäksi oikeudenmukainen siirtymä on mukana useissa EU ohjelmissa kuten Horisontti Eurooppa, Life+ ja Erasmus+, Interreg –ohjelmat – kannustetaan EU siirtymäalueita ja toimijoita kehittämään yhteisiä hankkeita

Ruotsi: - Norbotteniin ja Vesterboteniin terästeollisuuden ja Gotlannissa mineraaliteollisuuden uudelleen organisoimisen vaikutuksiin

Irlanti - Eastern ja Midland alue - turpeen käytön lopettaminen energiantuotannossa vaikutusten lieventäminen

Viro - Itä-Viron alueen siirtyminen öljyliuskeen tuotannosta ja käytöstä vihreään energiantuotantoon ja monipuoliseen talouteen, siirtymän sosiaalisten vaikutusten lieventäminen.

Tanska - Pohjois-Jyllannissa panostetaan kasvihuonekaasu -intensiivisten teollisuuksien tuotantoprosessien esim. sementtiteollisuus muuttaminen ilmastoystävällisemmiksi, Etelä-Jyllannissa lievennetään Pohjanmerellä tapahtuva fossiilisten polttoaineiden tuotannon lopettamisesta aiheutuvia seuraamuksia.

Saksa - Nordrhein-Westfalen – siirtymällä pois hiiliteollisuudesta kohti kestävä tulevaisuus, Brandenburg – talouden monipuolistaminen, Saksi-Anhalt – siirtyminen uuteen taloudelliseen rakenteeseen, Saksi – taloudellisen rakenteen muutos (hyödyntää New European Bauhaus ajattelua) → yhteinen nimittäjä hiilen/ruskohiilen tuotannosta ja käytöstä poissiirtyminen, tuetaan uutta vihreää yrittäjyyttä, kiertotaloutta, ammatillista täydennys- ja muuntokoulutusta. Schwedt – öljynjalostamoiden alasajosta johtuvan siirtymän hallinta, kuntien lämmitysjärjestelmän siirtyminen uusiutuvaan energiaan, innovaatiokampuksen kehittäminen.

Kaikki alueet panostavat koulutukseen ja tukitoimiin, joilla saadaan työpaikan menettäneitä
ammään alueelle.

<https://avolio.swapcard.com/jtpconference8/>

JUST TRANSITION PLATFORM CONFERENCE

COAL REGIONS IN TRANSITION

CARBON-INTENSIVE REGIONS

23 - 25 OCTOBER 2023

Kahdeksas Just Transition Platform Conference -konferenssi järjestetään hybridimuodossa Brysselissä 23.-25.10.2023 Just Transition Platform auttaa sidosryhmiä saamaan oikeudenmukaisen siirtymisen mekanismin, mukaan lukien Just Transition Fund, tarjoamaa tukea. Foorumi myös edistää aktiivisesti parhaiden käytäntöjen vaihtoa kaikkien sidosryhmien välillä, jotka osallistuvat oikeudenmukaisen siirtymän toteuttamiseen kentällä. Se tukee hiili-, turve-, öljyliuske- ja hiiliintensiivisiä alueita kaikkialla EU:ssa oikeudenmukaisen siirtymän saavuttamisessa.

Kysymyksiä ja vastauksia (Q&A) - Asiantuntijat vastaa

Ideointitehtävä

Miten kunnassani voitaisiin hyödyntää JTF-rahastoa?

1. Määritä haaste

Pohdi omaa aluettasi. Mitkä ovat sellaisia ongelmia, joiden ratkominen olisi tärkeää seuraavien vuosien aikana. Nimeä ongelma/haaste ja kuvaa myös lyhyesti mistä ongelma johtuu?

2. Ideoi

Kirjoita parhaat olemassa olevat ja uudet ideat ongelman ratkaisemiseksi. Määritä idean / hankkeen työnimi ja kuvaa sen tavoite.

ARCTIC FACTORY

1. Määritä potentiaalinen ongelma hakemuksessa

Mieti ongelma (1-3kpl) joka tällä hetkellä JTF-hakemuksessa voi olla TAI tulla vastaan

2. Ideoi ratkaisuja

Mieti 1-3 ideaa miten korjata ongelma hakemuksessa. Sparraa asiantuntijoiden kanssa!

Mitä seuraavaksi?

- Apua ja tukea projektien haarukointiin. 2 -3 kolmelle taholla tunnin etäsparraus
- JTF konferenssi Brysselissä / netissä 23-26.10.
- Seuraava tapahtuma: Lapin JTF-päivät Pyhällä

Hakemukset Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta osarahoitettaviin hankkeisiin tulee jättää toiseen käsittelyynottoon viimeistään 30.9.2023 ja kolmanteen käsittelyynottoon 31.12.2023.

LAPIN JTF-PÄIVÄT

Pyhällä 8.–9.11.2023

LAPIN LIITTO

Euroopan unionin
osarahoittama

Tervetuloa Lapin JTF-päiville Pyhälle marraskuussa

Lapin oikeudenmukaisen siirtymän teeman keskittyvä tapahtuma kokoaa 8.–9.11.2023 yhteen maakuntamme kehittäjätahot ja elinkeinoelämän kehittämisen toimijat.

Lounaasta lounaaseen -tyyppisessä tilaisuudessa luvassa on tietoiskuja ja keskusteluita Lapin oikeudenmukaisesta siirtymästä sekä sen tiiviistä yhteydestä älykkääseen erikoistumiseen, hankesparrausta ja yhteistä ajanviettoa. Tapahtumaan voi ilmoittautua täällä xx mennessä. Julkaisemme tarkemman ohjelman pian.

Yhteenveto ja päätös

